



JANE HARPER

AARON FALK -TRILLERI

"ENSILUOKKAINEN"
PUBLISHERS WEEKLY

ULKOPUOLISET

TAMMI

JANE HARPER:

AARON FALK -SARJA:

Kuiva kausi (2016, suom. 2019)

Luonnonvoimat (2017, suom. 2020)

Ulkopuoliset (2022, suom. 2024)

Kadonnut mies (2018, suom. 2021)

Selviytyjät (2020, suom. 2022)

Jane Harper

ULKOPUOLISET

SUOMENTANUT MAIJA LEHMUKSENOKSA



TAMMI
HELSINKI



ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *Exiles* ILMESTYI AUSTRALIASSA 2022.

COPYRIGHT © 2022 BY JANE HARPER

SUOMENKIELINEN LAITOS © MAIJA LEHMUKSENOKSA JA TAMMI 2024

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ.

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-952-04-5725-9

Lukijoille, joiden ansiosta nämä kirjat ovat olemassa.

Johdanto

Muistele. Merkit olivat selvästi nähtävillä. Mihin ne osoittivat?

Jälkeenpäin he kaikki kysyivät itseltään samat kysymykset.

Miten näin saattoi käydä? Olisimmeko voineet estää sen?

Aaron Falk tiesi, että viimeinen kysymys oli tärkein. Ja että vastaus siihen oli luultavasti kyllä. Ilman varoitusmerkkejäkin, joita tässä tapauksessa oli ollut lukuisia, vastaus oli lähestulkoon aina kyllä. Tuhannet pienet valinnat johtivat kohti yksittäistä hetkeä, jonka seuraukset riippuivat jälleen tuhansista eri tekijöistä. Valintoja, tietoisia ja tiedostamattomia, oli kuitenkin tehty, ja tuhansista mahdollisista poluista juuri tämä oli se, jolla he nyt kulkiivat.

Nukkuva vauva oli löytyessään hieman alle kuusiviikkoinen, hyvän painoinen ikäisekseen ja muutoinkin hyvinvoiva, vaikkakin jätetty oman onnensa nojaan. Vaunukopassa makaavalle tytölle ei varmasti ollut ehtinyt tulla kylmä, sillä hänet oli huolellisesti kapaloitu puhtaaseen, suositusta lastentarvikeketjusta hankittuun liinaan ja peitelty käsin neulotulla paksulla villahuovalla, joka häivytti hänet lähes kokonaan näkyvistä. Pikaisella vilkaisulla vaunuissa näytti olevan pelkkä huopa.

Oli keväinen ilta, taivas Etelä-Australian osavaltiossa oli tähtikirkas eikä luvassa ollut sadetta. Siitä huolimatta vaunujen vedenpitävä kuomu oli nostettu ylös ja tavallisesti auringolta suojaava harsoliina peitti kuomun aukkoa. Ilman lähempää tarkastelua vaunuissa nukkuva lapsi oli täysin näkymättömissä.

Vaunut oli jätetty kymmenien muiden vaunujen tavoin Marralee Valleyen vuotuisten ruoka- ja viinifestivaalien parkkialueelle,

sinne missä polkupyörät, skootterit ja yksinäinen kolmipyörä taistelivat tilasta maailmanpyörän varjossa. Vaunut oli työnnetty alueen kauimmaiseen nurkkaan ja jalkajarru kytketty päälle.

Parkkialue tyhjjeni seuraavien tuntien aikana, kun viinistä, juustoista ja huvilaitteiden kyydistä nauttimassa olleet perheet olivat saaneet tarpeekseen paikallisten pientuottajien antimista. Hieman puoli yhdentoista jälkeen jäljellä olivat enää vaunut ja yksi polkupyörä, joka kuului festivaaleilla työskentelevälle sähköasentajalle.

Sähköasentaja avasi pyöränsä lukon ja katseli ympärilleen. Festivaalialue oli sulkeutunut puolisen tuntia aiemmin, ja alue oli henkilökuntaa lukuun ottamatta lähes tyhjä. Mies laittoi lukon reppuunsa, katsahti vielä kerran ympärilleen pimenevässä illassa ja lähti sitten vaunuja kohti. Hän kumartui kurkistamaan vaunuihin, suoristautui ja työnsi sitten kuomun kokonaan alas. Viileä ilma sai kapaloitua kääron liikahtamaan ja sähköasentajan kaivamaan puhelimeen esiin.

Lapsen nimi, Zoe Gillespie, oli kirjoitettu hänen potkukupunkunsa pesulappuun. Zoen vanhemmat eivät olleet enää paikallisia, mutta festivaalien johtaja ja puheluun vastaava päivystäjä tunnistivat molemmat nimeltä.

Zoen äidin puhelin soi vaunujen alla olevaan tavaratilaan jätettyssä hoitolaukussa. Soittoääni kaikui kovana illan hiljaisuudessa. Vetoketjullisessa laukussa oli puhelimen lisäksi autonavain sekä lompakko, josta löytyi henkilökortti, maksukortteja ja käteistä. Sähköasentaja juoksi pysäköintialueelle. Jäljellä oli vain muutama auto, ja yksi niistä vastasi laukusta löytyneen avaimen merkkiä.

Zoen isän puhelin soi muutaman kilometrin päässä, Marralee Valleyn hienoimman italialaisen ravintolan aulassa. Zoen isä oli juuri saattanut omat vanhempansa taksiin ja oli nyt maksamassa ravintolalaskua ja rupattelemassa ravintolan omistajan ja tämän aviomiehen kanssa. Pariskunta muisti miehen yhä kouluajoiltaan. Zoen isä esitteli puhelimestaan kuvia esikoistyttärestään. Zoe olisi tulevana sunnuntaina jo kuuden viikon ikäinen, kuinka aika rien-

sikään. Ravintolan omistaja halusi ehdottomasti onnitella tuoretta isää kuohuviinipullolla, talo tarjoaisi, kun puhelimen näytön valo syytti.

Ravintolasta oli noin viidentoista minuutin kävelymatka festivaaleille. Ravintolan omistaja ajoi sinne vähän yli kolmessa, rikkoen nopeusrajoitusta, jonka puolesta oli itse ollut kampanjoimassa. Zoen isä hyppäsi ulos autosta ja juoksi pimennettyjen kokujuen ohitse suoraani tyttärensä luokse.

Festivaalialue tutkittiin, mutta Zoen äitiä, 39-vuotiasta Kim Gillespietä ei löytynyt.

Vapaaehtoisten muodostama etsintäpartio kävi koko alueen uudelleen läpi, sitten parkkipaikan, ja sitten aluetta ympäröivät viinitarhat. Vaunut osoittivat itään päin, kohti festivaalialueen takaosaa ja hätäpoistumistietä. Sen takaa alkoi pensaikkoinen maasto, jota halkoi vain yksi polku. Etsintäpartio jatkoi polkua pitkin läheiselle tekojärvelle ja kiersi järveä ympäröivän leveän, yöaikaan aution ulkoilureitin kunnes saapui kivikkoisen rantapenkereen korkeimpaan kohtaan. Kohta tunnettiin paikallisten keskuudessa nimellä Jyrkänne. Jyrkänteen alapuolella syvän järven aava pinta jatkui lähes silmäkantamattomiin.

Kaksi päivää myöhemmin etsintäpartio löysi kengän. Kim Gillespien alkujaan valkoinen, nyt märkä ja mutainen lenkkitosu löytyi tekojärven padon suodattimesta noin kilometrin päästä itään.

Sukelluspelastajien tiimi kutsuttiin tutkimaan järven keskellä olevaa syvännettä. Pelastajat sukelsivat niin pitkälle vedenalaiseen luolastoon kuin kykenivät, samalla kun etsintäpartiot jatkoivat rantojen tutkimista sekä jalan että autolla, ja paikalliset vapaaehtoiset haravoivat matalikkoja huviveneistään käsin. Etsintäoperaatio jatkui viikon, sitten toisen, kunnes hiipui ja päättyi lopulta kokonaan. Tarkoituksena oli jatkaa etsintää, kunhan vedenpinta jälleen laskisi. Kevät vaihtui kesäksi, kesä syksyksi. Zoe kasvoi ulos vaunuistaan, otti ensimmäiset askeleensa, sai ensimmäisen oman kenkäparinsa. Zoen ensimmäinen syntymäpäivä tuli ja meni.

Mitä minä näin? Zoen perheen tunteneet ja heille läheiset jäivät yksin kysymystensä kanssa. *Mitä minulta jäi huomaamatta?*

Näitä kysymyksiä he kysyivät itseltään ja toisiltaan. Mutta Zoen äiti ei palannut tyttärensä luo.

Luku 1

VUOTTA MYÖHEMMIN

Joku muu oli jo löytänyt paikalle.

Aaron Falk tunsi lievää mutta silti jokseenkin kohtuutonta ärsytystä ajaessaan parkkiin toisen auton rinnalle. Risteys oli ollut vaikeampi havaita kuin hän muisti, tietä molemmin puolin ympäröivä kasvillisuus oli miltei nielaissut sen sisäänsä. Risteys oli niin hyvin piilossa, että Falk oli olettanut saavansa nauttia kapean tienpätkän päässä odottavasta paikasta ylhäisessä yksinäisyydessään. Väärin oletettu, hän totesi painaessaan jarrua ja pidätellen huokausta.

Falk oli ollut tässä samassa paikassa myös vuotta aiemmin, eikä silloinkaan yksin. Greg Raco oli tuolloin istunut matkustajan paikalla ja antanut Falkille ajo-ohjeita kahdeksantuntisen ajomatkan lähestyessä loppuaan. Raco ei ollut juuri kiinnittänyt huomiota ajotietokoneen ohjeisiin, varsinkaan sen jälkeen, kun he olivat ylittäneet Victorian rajan ja saapuneet Etelä-Australian osavaltioon. Racon hyväntuulisuus oli tarttuvaa, ja matka taittui joutuisasti heidän vaihtaessaan kuulumisia ja valitessaan vuoron perään musiikkia. Racon vastasyntynyt poika oli määrä kastaa sinä viikonloppuna, samassa kirkossa, jossa Raco veljineen oli ristitty vuosikymmeniä aiemmin. Racon vaimo ja kaksi lasta olivat jo perillä odottamassa, mutta Racon ylikonstaapelin tehtävät olivat pidätelleet häntä. Raco oli ilmeisen malttamaton pääsemään perheensä luo, ja Falk yllättyi, kun hän yhtäkkiä nojautuikin eteenpäin

ja osoitti puiden reunustaman tien sivuun. ”Näetkö tuon aukon? Käänny siitä.”

Perille kaupunkiin oli ollut vielä yli puolen tunnin matka, eikä Falk ollut nähnyt mitään. Raccon osoittama kohta näytti täysin identtiseltä muun tietä reunustavan kasvillisuuden kanssa. ”Mistä?”

”Tuosta noin.”

Ohjeista huolimatta Falk oli ajanut risteyksen ohi ja joutunut peruuttamaan useita metrejä, kunnes oli lopulta nähnyt pääväylältä erkaantuvan kapean tien. Falk oli silmäillyt päällystämätöntä ja epätasaista tienpintaa ja arvioinut autonsa jousituksen kestoa.

”Mitä tien päässä on?”

”Vain pieni välietappi.” Raco oli virnistänyt. ”Luota minuun, se on vaivan arvoista.”

Raco oli ollut oikeassa. Pysähdys oli ollut vaivan arvoinen, sekä tuolloin että nyt.

Tällä kertaa Falk oli lähestynyt risteystä niin hitaasti kuin mahdollista mutta oli silti onnistunut ajamaan sen ohi. Hän oli nähnyt risteyksen peruutuspeilistä, ja peruutettuaan laittoman pitkän matkan hän oli kääntynyt ja lähtenyt köröttelemään pitkin kapeaa tietä, joka ei näyttänyt johtavan yhtään mihinkään. Tien päässä häntä oli odottanut pieni aukio ja toinen auto.

Falk pysähtyi ja sammutti auton moottorin. Hän istui hetken ja tuijotti tiheässä kasvillisuudessa olevaa aukkoa. Yläpuolella kaartuva taivas oli kuin kirkas kupoli, jonka syvä sininen väri oli varma kevään merkki. Taivaan alla levittäytyi Marralee Valleyn vihreän eri sävyistä muodostuva tilkkutäkki. Vuotta aiemmin Falk oli ajatellut alapuolella avautuvan maiseman olevan kaikessa odottamattomuudessaan huikaisevan kaunis. Nyt myöhäisessä iltapäivän auringossa kylpevä näkymä oli silti vielä kauniimpi kuin Falk muistikaan.

Falk nousi autosta ja venytteli, ja liike kiinnitti toisen autoilijan huomion. Mies seisoi turvallisen matkan päässä näköalapaikan puiseista kaiteesta. Hän katseli alapuolella avautuvaa maisemaa, mutta hänen kätensä olivat puuskassa tavalla joka viesti, ettei

maisema varsinaisesti kiinnostanut häntä. Mies piteli kädessään lapsen nokkamukia, ja hänen takanaan pulska taapero istui taukopaikan puisella pöydällä ja levitteli rusinoita pitkin pöytää. Kuullessaan Falkin auton oven sulkeutuvan mies suoristautui ja hieraisi kasvojaan. Hän kääntyi ja ojensi nokkamukin taaperolle.

Kim Gillespien aviomies.

Falk tunnisti miehen ja hätkähti tajutessaan, että pienen tytön, joka juuri yritti innokkaasti tunkea kourallista rusinoita suuhunsa, täytyi olla Zoe Gillespie. Lapsi oli tähän asti pysynyt Falkin mielessä kuuden viikon ikäisenä.

Mies nyökkäsi Falkille, ja kun Zoe oli saanut loput rusinat syötyä, hän nosti tämän syliinsä ja kantoi autolle. Mies selvästi huomasi tullessaan tunnistetuksi, sillä hänen kehonkielensä muuttui torjuvaksi. Ymmärrettävää, Falk ajatteli. Häntä oli varmasti vuotta aiemmin piinattu kysymyksillä aivan riittämiin. Kuten aviomiehiä aina näissä tapauksissa.

”Olet tullut varmaankin ristiäisiin”, mies sanoi yhtäkkiä, yllätäten Falkin. Hän oli pysähtynyt autojen luo, ja näytti jotenkin helpottuneelta, ikään kuin olisi ratkaissut mieltään vaivanneen arvoituksen.

”Etkö olekin? Racojen pojan ristiäisiin?”

”Olen.”

Falk tiesi, että Kim Gillespie oli ollut osa Racojen laajempaa perhepiiriä liki 25 vuoden ajan. Aina siitä syksyisestä iltapäivästä lähtien, kun hän oli ensimmäisen kerran ajanut pyörällä poninhäntä liehuen Racojen talon ohi, siihen iltaan saakka, jona hän katosi kirkkaiden festivaalivalojen alla vain vajaan viiden kilometrin päässä paikasta, jossa he nyt seisoivat. Ristiäiset oli vuosi sitten peruttu välittömästi Kimin kadottua. Racon perheellä oli mennyt kokonainen vuosi järjestää ne uudestaan.

Falk astui kohti Kimin aviomiestä ja lasta ja ojensi kätensä. ”Aaron Falk.”

”Rohan Gillespie. Olemmeko tavanneet?”

”Ohimennen.”

Rohan oli lähes yhtä pitkä kuin Falk, ja vaikka hän oli Falkin laskujen mukaan vain 42-vuotias, hän näytti ikääntyneen huomattavasti viimeisen vuoden aikana.

”Oletko itsekkin täällä ristiäisten vuoksi?” Falk kysyi.

”Joo, tai no, oikeastaan olen täällä vetoomusta varten.” Rohan näytti väsyneeltä nostaessaan tyttärensä auton turvaistuimeen.

”Mutta tulemme myös ristiäisiin.”

”Milloin vetoomus esitetään?”

”Tänään illalla, festivaalialueella.”

”Festivaalit alkavat siis tänään?”

”Joo.”

”Hyvä ajankohta vetoomukselle.”

”Toivotaan.” Rohan napsautti turvakaukalon soljet kiinni ja taputti hellästi tyttärensä jalkaa. Sitten hän kääntyi takaisin Falkin puoleen. ”Arvelinkin tunnistaneeni sinut, kun ajoit aukiolle. Olet Greg Racon ystävä, taisit olla myös todistajien listalla?”

”Niin.”

Rohan käänsi päätään ja koetti palauttaa kohtaamisen mieleensä. ”Muistuta minua, tapasimmeko sisäänkäynnillä?”

”Maailmanpyörän luona.”

”Niinkö...” Rohan käänsi katseensa kohti laaksoon avautuvaa näkymää ja muisteli edellistä vuotta. ”Totta, niin tapasimmekin.”

Falk oli yllättynyt, että toinen ylipäänsä muisti hänet niin pitkän ajan jälkeen, mutta vain hieman. Falk oli ollut vain käymässä Marraleessa, yksi sadoista vierailijoista, mutta silti hänestäkin oli pitänyt ottaa selvää. Rohan oli todennäköisesti itse nostanut esiin Falkin läsnäolon poliiseille puhuessaan. *Paikalla oli eräs toinenkin mies, pitkä, neljissäkymmenissä, lyhyet hiukset, ehkä harmaanvaaleat. Greg Racon ystävä, mutta paikalla yksinään, ikään kuin joukon jatkona.* Kaikki yksityiskohdat, jotka vain oli mahdollista palauttaa mieleen vielä tunteja tapahtuneen jälkeen.

”Sinäkin olet poliisi, eikö totta?” Rohan työnsi nokkamukin takapenkille Zoen viereen ja sulki auton oven. ”Sitäkö kautta tunnet Gegin?”

”Niin, mutta emme työskentele yhdessä. Olen itse keskusrikospoliisissa, työskentelen talousrikollisuuden parissa. Greg on töissä Victorian osavaltion poliisilaitoksella.”

”Ahaa.” Auton takapenkiltä kuului tyytymätön kiljaisu ja Rohan huokaisi. ”Meidän pitänee jatkaa matkaa. Oli mukava tavata. Aiotko yöpyä Racojen luona?”

”Se oli suunnitelmana.”

”Siinä tapauksessa näemme varmaankin myöhemmin. Racot ovat kaikki tulossa paikalle.”

”Ehkäpä niin. Toivottavasti kaikki sujuu hyvin.”

”Kiitos.” Vastaus oli refleksinomainen ja varautunut. Toivon ylläpitäminen oli varmasti uuvuttavaa. Ja mitä kadonneen henkilön puolesta järjestetyltä vetoomukselta voisi edes odottaa, varsinkaan enää vuosi tapahtuneen jälkeen? Jäljellä ei ollut hyviä vastauksia.

Falk jäi katsomaan, kun Rohan peruutti kapealla tiellä ja katosi näkyvistä, ja käveli sitten puisen kaiteen luo. Hän nojasi kaiteeseen molemmin käsin ja nautti maisemasta. Hennot pilvenhaituvat lipuivat taivaan poikki luoden laakson pohjalle monimutkaisia varjoja. Näin korkealta katseltuna kaupunki näytti pieneltä ja sitä ympäröivä maasto vehreältä ja elinvoimaiselta. Huomio kiinnittyi vain viiniköynnösrivistöihin, jotka jatkuivat luonnottoman täydellisinä silmäkantamattomiin. Kauempana erottui tylyn epätasainen rotko, jossa valtaisa Murray-joki koversi uomaansa maankuoren halki.

Rohan oli näyttänyt huonosti nukkuneelta, Falk pohti antaessaan katseensa vaeltaa maiseman poikki. Se ei ollut kovin yllättävää, kun otti huomioon olosuhteet ja sen, että mies oli yksivuotiaan lapsen yksinhuoltaja. Silti Falk mietti mikä tarkalleen ottaen mahtoi valvottaa Rohania yön pitkinä tunteina, kun lepoon olisi ollut mahdollisuus.

Luultavasti monikin asia. Ensiapupisteellä työskennelleen nuoren miehen todistajanlausunto ja se, mitä poika oli, tai pikemminkin ei ollut nähnyt. Ihmiset, jotka olivat mahdollisesti nähneet

Kimin festivaalialueella. Kenties humaltunut nainen baaritiskillä, ehkä vessoista kuulunut itku. Pitivät nämä havainnot paikkansa tai eivät, ne varmasti pyörivät Rohanin mielessä.

Falk siristi silmiään, silmäili ympäröivää maisemaa vielä kerran ja kääntyi sitten pois. Hän istui autonsa rattiin ja tarkisti reitti-ohjeet loppumatkaa varten.

Falk jatkoi asian pohtimista peruuttaessaan varovasti pois aukiolta. Eniten Rohan Gillespietä todennäköisesti valvotti hänen oma toimintansa Kimin katoamisyönä, ja varsinkin se lyhyt aikaikkuna, jona hänen liikkeitään ei voitu vahvistaa. Miten pitkää ajasta oli ollut kyse? Falk yritti muistaa. Ei kovin pitkää, kenties seitsemän tai kahdeksan minuuttia. Aika oli joka tapauksessa riittävän pitkä aiheuttaakseen harmaita hiuksia kadonneen naisen aviomiehelle.

Rohanin päätös lähteä festivaalialueelta. Hetki, jolloin hän oli viimeisen kerran vilkuttanut vaimolleen ja lapselleen ennen kuin suuntasi yksin öiseen kaupunkiin. Tätä edeltäneet tunnit, ja niitä edeltäneet päivät ja kuukaudet. Pienet asiat, joihin ei osannut kiinnittää riittävästi huomiota ennen kuin oli liian myöhäistä. Pienet valinnat, joiden summa oli osatekijöitään paljon suurempi.

Falk ajoi hitaasti pitkin kapeaa tietä ja palasi puiden ja pensaiden lomasta takaisin pääväylälle. Hän käänsi autonsa kohti länttä ja painoi kaasua.

Valintoja, joiden seurauksista tuli pysyvä osa elämää, Falk ajatteli ohittaessaan kirkkaanvärisen mainostaulun. Marralee Valleyn vuotuiset ruoka- ja viinifestivaalit olivat kyltin mukaan vain puolen tunnin ajomatkan päässä.

Pienet asiat ja tilanteet, joissa olisi voinut toimia toisin, ne hetket jäivät mieleen kummittelemaan.

Luku 2

Koko matkan ajan taustalla häilynyt tunne siitä, että kaikki tämä oli tapahtunut jo aiemmin, voimistui Falkin ajaessa hiekkaista pihatietä pitkin kivialolle.

Marralee näytti suunnilleen samalta kuin vuotta aiemminkin, ja matkalla tänne Falk oli pitänyt silmillä paikallisia maamerkkejä, jotka Raco oli hänelle viimeksi osoittanut. Tuossa oli publi, jossa Raco ja hänen veljensä olivat tavanneet juoda täysi-ikäistyttyään, tuossa taas puistonpenkki, joka oli palvellut samaa tarkoitusta heidän ollessaan alaikäisiä. Rivi kauppoja, jotka vaikuttivat ilmeisen keskiluokkaisilta maalattuine katoksineen, käsintehtyine saippuoineen ja luomuvihanneksineen. Vehreä tie, joka johti paikalliselle koululle. Krikettikenttä ja festivaalialueelle vievä risteys.

Vaikka Falk ja Raco olivat ajaneet hiljakseen maisemia katsellen, matka kaupungin keskustan läpi oli kestänyt vain muutaman minuutin. Keskuskatu ei ollut ehtinyt jäädä kauas heidän taakseen, kun ympäröivä maasto oli jo avartunut ja Raco oli osoittanut hiekkatietä ja maalattua kylttiä tontin aidassa.

Penvalen viinitila, viininmaistelut ajanvarauksella.

Hiekkatien päässä he olivat ohittaneet kyltin, joka opasti vierailijat toimiston suuntaan, ja ajaneet sen sijaan suoraan talon luo ja pysäyttäneet auton Racon veljen etuovelle.

Falk seisoi nyt saman talon portailla ja koputti samaan oveen. Monet ajattelivat tragedian jättävän jälkensä paikkoihin samalla tavoin kuin se jätti jäljen ihmisiin, mutta näin ei kuitenkaan useim-

miten ollut. Falk arveli asian riippuvan myös tragedian luonteesta. Täällä asiat kuitenkin näyttivät olevan hyvin, tai jopa paremmin kuin hyvin. Viinitarha hehkui elinvoimaisena myöhäisessä ilta-päivän auringossa, samoin kuin vuotta aiemminkin. Vierailijat tervetulleiksi toivottava kyltti oli hiljattain maalattu ja huolellisesti istutetut viiniköynnökset kasvoivat miellyttävän säännöllisissä riveissä. Köynnösten lehdet hehkuivat tuoreen vihreinä, ja kauempaa katsottuna näytti miltei siltä kuin ne olisivat väristen hengittäneet lämmintä kevätilmaa.

Falk kuuli talon sisältä lähestyvät askeleet, yhdet nopeammat ja yhdet raskaammat. Avautuvan oven takaa paljastui Raco pieni tyttö vierellään ja vuoden ikäinen taapero sylissä.

”Selvisit perille, tervetuloa.” Raco virnisti. Hänen kätensä olivat täynnä, joten hän tyytyi nyökkäämään Falkin peremmälle. ”Tule sisään, Rita on takapihalla. Ja varo askeliasi”, hän lisäsi, kun viisivuotias Eva tarrasi isänsä lahkeeseen miltei kampaten tämän. Yksivuotias poika katseli Falkia isänsä olkapään yli lasittunein ja hieman epäluuloisin silmin.

Lapset näyttivät vanhemmilta kuin Falk oli odottanut, mutta se ei yllättänyt häntä. Rita lähetti Falkille kuvia perheestä, mutta tämä oli tavannut lapset edellisen kerran yli puoli vuotta aiemmin, kun Racot olivat tuoneet Evan Melbourneen katsomaan musikaalia.

Falk ei voinut olla huomaamatta, että myös Raco näytti vanhentuneen. Tummissa hiuksissa oli selkeitä harmaita haituvia, ja aiemmin poikamaisiin kasvoihin oli ilmestynyt uurteita, joita Falk ei muistanut aiemmin nähneensä. Raco oli Falkia nuorempi, ei vielä edes neljäkymmentä, mutta viimeisen vuoden aikana Falk oli ensimmäistä kertaa pannut merkille, että tämä oli vihdoinkin alkanut näyttää ikäiseltään.

”Olutta, vettä?” Raco kysyi poikansa pään yli Falkin seurattessa häntä eteisen läpi.

”Viiniä löytyy myös, luonnollisesti.”

”Olut maistuisi, kiitos.”

”Onnistuu.” Raco potkaisi lattialle unohtuneen lelun pois tieltään. Talo saattoi kuulua Racon veljelle, mutta hän oli selvästi kuin kotonaan.

Tavallaan Raco ei ollut muuttunut juuri lainkaan niiden viiden vuoden aikana, jotka Falk oli hänet tuntenut. Racolla oli yhä hymy herkässä, ja hän osasi luonnostaan puhua ihmisille tavalla, joka sai nämä tuntemaan itsensä paitsi kuulluiksi ja ymmärretyiksi, myös tärkeiksi. Samalla Raco ei kuitenkaan enää ollut se nuori keltanokka, jollaisena Falk muisti hänet heidän ensikohtaamisestaan. Se oli tapahtunut Falkin ystävän omistamassa tukahduttavan kuumassa ladossa traagisen perhesurman verijälkien keskellä.

Racosta huokui nyt vankka itsevarmuus, sillä hän oli kohdannut pahimman mahdollisen ja selviytynyt siitä. Raco oli omistautunut asemalleen pienen maalaiskaupungin ylikonstaapelina, ja Kiewarran paikalliset asukkaat pitivät hänestä ja kunnioittivat häntä. Entisenä Kiewarran asukkaana Falk tiesi, ettei saavutusta sopinut vähätellä.

”Falk on täällä”, Raco huikkasi. Eteinen johti isoon ja valoisaan keittiöön, josta vuorostaan pääsi ulos korotetulle kuistille. Kuis-tilta avautui henkeäsalpaava näkymä alapuolella levittäytyvään viinitarhaan. Pienikokoinen nainen kuvioidussa kesämekossa nojasi puiseen pylvääseen, paksut tummat hiukset auringossa kiiltäen. Nainen ei kiinnittänyt huomiota maisemaan, vaan tutki kädessään olevaa lentolehtistä pohtiva ilme kasvoillaan. Kun Falk astui ulos, nainen laski lehtisen pihapöydälle ja siirsi vesilasinsa sen päälle painoksi.

”Aaron.” Naisen kasvot sulivat vilpittömään hymyyn, kun hän lähestyi Falkia ja tarttui tätä kevyesti käsivarsista. Rita Raco katsoi Falkia silmiin hetken ennen kuin kurkotti ylös syleillääkseen tätä. ”Tervetuloa, ihanaa nähdä pitkästä aikaa.”

Falk tiesi, että Rita todella tarkoitti sitä, ja tunsu lämpimän läikähdyksen rinnassaan. Falk oli todennut saman useaan otteeseen: Rita ja Raco olivat ystävydessään vilpittömämpiä kuin kukaan muu Falkin tuntema ihminen.

”Miten pitkään saamme tällä kertaa nauttia seurastasi?” Rita kysyi.

”Vain viikon ajan.” Falk oli pyytänyt kahden viikon lomaa töistä ja saanut kieltävän vastauksen. Hän ei ollut erityisen yllättynyt, ottaen huomioon hänen senhetkisen työkuormansa. ”Toivottavasti ette pane pahaksenne?”

”Emme tietenkään.” Rita hymyili ja puristi Falkin käsiä. *Etkö mitenkään voisi jäädä pidemmäksi aikaa?* Rita ei kysynyt eikä kommentoinut asiaa sen enempää, ja Falk arvosti häntä sen vuoksi entistäkin enemmän. Juuri sellaisia Racot olivat, he eivät koskaan saaneet Falkia kokemaan olevansa ystävänä riittämätön.

”Kiitos, että jaksoit ajaa tänne asti.” Raco katosi hetkeksi keittiöön ja palasi pian kolmen oluen kanssa. Hänen hymynsä hälveni hetkeksi hänen ojentaessaan Falkille ja Ritalle kullekin juoman. ”Toistamiseen.”

”Tietysti, en olisi jäänyt tästä paitsi mistään hinnasta.”

Falk oli ollut aidosti yllättynyt ja otettu, kun Rita ja Raco olivat tulleet Melbourneen viedäkseen hänet illalliselle muutama kuukausi ennen heidän poikansa syntymää. Falk oli ehdottanut ravintolaa, josta tiesi Racojen pitävän, ja kun he olivat saaneet annoksensa tilattua, Racot olivat istuneet alas vastapäätä Falkia ja kysyneet, voisiko hän ryhtyä kummiksi heidän lapselleen. He olivat myös kysyneet, sopsisiko Falkille, jos he antaisivat pojalleen nimeksi Henry Aaron Raco.

”Oletteko varmoja, että ette halua pyytää jotakuta sukulaista ...”

”Olemme, ja haluamme pyytää sinua”, Raco oli todennut, ikään kuin asia olisi ollut päivänselvä. ”Mitä luulet?”

”Totta kai, kiitos.” Falkin ei ollut tarvinnut miettiä vastaustaan. ”Mitä minun täytyy tehdä?”

”Ei juuri mitään, lähinnä toimia hyvänä esimerkkinä.”

”Halusimme jonkun, johon luotamme”, Rita oli sanonut hymyillen. ”Kukapa siis voisi olla parempi valinta?”

Myöhemmin, sillä välin kun Raco oli ollut vessassa, Rita oli kaapinut viimeiset rippeet jälkiruokakulhostaan ja työntänyt kulhon sitten sivuun.

”Racon vanhemmat ja isovanhemmat olivat hyvin uskonnollisia.” Rita oli nojannut lähemmäs Falkia. ”Raco itse ei ehkä niinkään, mutta se on silti tärkeä osa häntä. Ylisukupolvinen asia, ymmärräthän? Raco saattaa vähätellä kummiuden merkitystä, mutta se on hänelle silti tärkeä asia.”

”Tiedän, ja tämä on todella suuri kunnia, jota en osannut lainkaan odottaa.”

Rita oli katsonut Falkia hieman surumielisesti. ”Etkö todellaakaan, edes kaiken tapahtuneen jälkeen?”

”Teillä olisi ollut monia muita vaihtoehtoja ...”

”Niin olisi, mutta halusimme silti valita sinut.” Rita oli ottanut Falkin käden omaansa ja painanut sen vatsaansa vasten. ”Pahoin pelkään, että kummius ei ole kuin elokuvissa, ja koko prosessiin liittyy enemmän kirkossa istumista kuin itse näkisin tarpeellisena.”

”Hyvä tietää, mutta olen silti valmis siihen.” Falk tunsi kämmentään vasten, kuinka tuleva Henry Aaron Raco liikahti, ja ymmärsi haluavansa suojella tätä syntymätöntä lasta. ”Kiitos Rita, lupaan tehdä parhaani.”

”Tiedämme kyllä.”

Oliko hän todella tehnyt parhaansa? Falk pohti asiaa reilun vuoden ikäisen Henryn tarkkaillessa häntä avoimen epäluuloisesti. Falkin aikomus oli ollut hyvä. Hän oli ajanut Marraleehen vuotta aiemmin ristiäisiä varten, valmiina tehtäväänsä, mutta sitten koko kaupunki oli ajautunut kaaokseen. Palattuana kotiin Melbourneen Falk oli hukkunut töihin, ja toisinaan hänestä tuntui, että kuukaudet vierivät kuin silmänräpäyksessä ilman, että hän oli kertaakaan soittanut Racoille.

No niin, Falk ajatteli nyt ja hymyili pienelle Henrylle. Aloite-
taanpa alusta.

Henry sulki ja avasi hitaasti tummat silmänsä ja käänsi sitten katseensa pois Falkista, ikään kuin olisi ollut hieman nolona tämän puolesta.

”Älä välitä hänestä”, Raco sanoi naurahtaen ja painoi aurinkohatun lapsen päähän. ”Istu alas.”

Falk istuutui Ritan viereen. Eva kiemurteli pöydän reunaa vasten hypistellen samalla käsissään kimaltelevaa hiussolkea. Viisivuotias Eva oli pitkä ikäisekseen, ja vaikka hän oli perinyt äitinsä kiharat hiukset, hänellä oli isänsä silmät. Eva silmäili Falkia hieman ujostellen. Hänen vanhempansa olivat kertoneet, että nukke, joka oli ollut Evan viime vuosien suosikkilelu, oli ollut lahja Falkilta. Tämä yhdistettynä siihen, että Eva oli tavannut Falkin hyvin harvoin, teki Falkista pikkutytön silmissä lähes joulupukkimaisen hahmon.

”Kulta, varo pöytää”, Rita sanoi Evan ojenttaessa kimaltavan hiussolkensa Falkille ja samalla miltei kaataessa äitinsä vesilasın.

”Kiitos, Eva.” Falk otti vastaan hiussoljen ja siirsi lasın turvaan. Lasın alla oli lehtinen, jota Rita oli aiemmin tarkastellut. Lehtiseen oli painettu Kim Gillespien hymyilevät kasvot.

Valokuva oli otettu auringonpaisteessa, joka sai naisen tummat hiukset hohtamaan. Aavistuksen pyöreät kasvopıirteet saivat 39-vuotiaan Kimin näyttämään ikäistään nuoremmalta. Kim näytti onnelliselta. Milloin kuva oli otettu?

”Hän on kierrellyt viljelyksillä jo ties miten pitkään”, Rita sanoi yhtäkkiä, kuin ajatellen ääneen, ja Falk näki Racón nyökkävän vaimolleen.

Raco ja Rita tarkkailivat alapuolella siintäviä viiniköynnösten rivistöjä. Falk ei ensin nähnyt mitään, mutta seurattuaan heidän katsettaan hän havaitsi köynnösrivien välissä käyskentelevän miehen. Hän oli yksin ja liikkui verkkaiseen tahtiin. Mies pysähtyi aidalle, ikään kuin hänen huomionsa olisi kiinnittynyt johonkin näkymättömään. Hetken päästä mies jatkoi taas kävelyään.

”Kuinka veljesi voi”, Falk kysyi, ja Raco ja Rita vilkaisivat toisiaan.

”Charlie?” Raco hieraisi leukaansa. ”Hän on ihan ok, olosuhteet huomioiden.”

Falk nyökkäsi. Jos jokin herätti vielä enemmän kysymyksiä kuin kadonneen henkilön puoliso, sen täytyi olla kadonneen henkilön ex-puoliso. Vaikka kuinka sopuisasta erosta olisi ollut kyse.

RAKASTETUN AARON FALKIN PALUU!

Kiehtovien ihmiskohtaloiden taituri Jane Harper tarjoilee tunnelmallisen arvoitusdekkarin, jossa idylliset viinifestarit päättyvät käsittämättömään katoamiseen. Aaron Falk-sarjan kolmannessa, itsenäisessä osassa mysteerin ratkeamisen lisäksi lukija saa jännittää surusilmäisen Aaronin kohtaloa. Ei kai rakkaus voi häntä ikuisesti karttaa?

”Jane Harperin Australiaan sijoittuvista jännäreistä ei voi olla pitämättä.”

STEPHEN KING



9 789520 457259

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-5725-9

Alkuperäiskansi: Lisa Amoroso
Kannen valokuvat: Kim Hudson
ja Thomas Winz / Getty Images